

dienst doen kan. Zoo gaat juist van moderne kunstwerken een indruk van abstractie of liever geïsoleerdheid uit. En ik moet ten opzichte van de moderne beeldhouwkunst wel tot de conclusie komen, dat de menschen vreemd tegenover haar blijven staan, dat zij er niet door getroffen worden, dat zij, en daarop komt het voor het effect altijd weer aan, haar niet meer voelen of beleven als datgene, wat onze oogen waarnemen. Zoo duikt telkens weer het probleem op of de kunst van den beeldhouwer, die wij ten slotte van de Oudheid overgenomen hebben en die toen paste in alle onderdeelen van het openbare leven, of die kunst nog noodig, nog levensvatbaar is, of zij niet een aristocratische, academisch geworden overlevering voortzet, die zich in ons leven zooals dat nu geworden is alleen kan handhaven als iets vreemds, als iets geïmporteerd uit andere tijden en een ander klimaat.

Deze opmerkingen moest ik voorop laten gaan, alvorens tot een bespreking van een kunstenaar als Georg Kolbe te komen. Wanneer in de laatste decennien een beeldhouwer in Duitschland optrad, werd hij eerst aan een soort examen onderworpen en wel voornamelijk over de pijnlijke vraag, of hij van Rodin of van Adolf Hildebrandt afstamde. Kolbe werd voor een leerling zoowel van den een als van den ander gehouden, waaruit dus blijkt dat hij een plaats tusschen deze beide uitersten innemen moet. Bovendien heeft Kolbe zelf gezegd, dat hij in 1909 in Parijs Rodin wel opgezocht heeft, maar dat hem nooit het geluk te beurt gevallen is bij dezen meester te mogen werken en dat hij evenmin een leerling van Hildebrandt is. De groote europeesche roem van Rodin is tegenwoordig in een periode van twijfel gekomen. Hij wordt nu een impressionist genoemd, wat bijna een scheldwoord geworden is. Kolbe zelf, die zich nooit op een partijdig standpunt gesteld heeft, verdedigt Rodin, omdat hij hem tot de extatische, tot de Michelangeske naturen rekent, omdat men den grooten barok-kunstenaar evengoed als den modernen Rodin beschouwen moet als gotische beeldhouwers. Hildebrandt is buiten Duitschland weinig bekend; hij heeft een heel bijzonder boek nagelaten: „Das Problem der Plastik”; maar bovenal is hij een der laatsten geweest, die het marmer bewerkte, die het groote, uit dit edele materiaal geschapen gezin nog met eenige zeer aristocratische nakomelingen verrijkt heeft. Hildebrandt heeft getracht de moderne beeldhouwkunst te redden door haar te bevrijden van alle dichtertelijke en litteraire aanhangsels, de heele verzameling van emblemen, tropeeën, allegorieën, en door haar gebied uitsluitend tot de menschelijke verschijning te beperken. De beeldhouwkunst is aristocratisch, onburgerlijk en van nature onnaturalistisch, en in dezen zin is Hildebrandt — waarbij een soort voorbeeldig academisme niet geheel vermeden kon worden — de laatste „Griek” in Duitschland geweest. Er is ook wel beweerd, dat Kolbe soms onder den invloed staat van Hildebrandt's sterksten tegenspeler, Ernst Barlach, die, zooals ik in een vorig artikel heb betoogd, als houtsnijder zich een nieuwe